

به نام خدا

ساخت ابر رسانای پایه ایتريوم

مؤلف:

راحله حاجیلو

انتشارات ارسطو

(چاپ و نشر ایران)

۱۴۰۱

نام کتاب: ساخت ابر رسانی پایه ایتريوم
مؤلف: راحله حاجيلو
ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ايران)
صفحه آرايی، تنظيم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۱
چاپ: مدیران
قیمت: ۱۶۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۰۰۵-۰
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

با سپاس از سه وجود مقدس:

آنان که ناتوان شدند تا ما به توانایی برسیم...

و عاشقانه سوختند تا گرمابخش وجود ما و روشنگر را همان باشند...

پدرم ، مشفق مهربانی ، بردبار و حامیم.

مادرم مقدس ترین واژه ها در لغت نامه دلم روحش شاد ...

استاد فرزانه و فرهیخته ام که آموخت مرا تا بیاموزم.

سپاسگزاری

سپاس یکتای بی همتا، که تفکر را در جهت کسب دانش و معرفت به بشر ارزانی داشت و عشق را همراه با روح آدمی در کالبدش دمید، عشقی که اگر با هر کاری همراه شود نتیجه آن از کیفیت ناب نیز فراتر می‌رود.

لذا بر خود لازم میدانم از استاد راهنمای فرهیخته ام جناب آقای پروفسور حسن صدقی که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ ننمودند و زحمت راهنمایی اینجانب را برعهده گرفتند از درگاه خداوند بزرگ شاکرم که افتخار شاگردی ایشان را دارم؛ صمیمانه تقدیر و تشکر نموده، و توفیق و موفقیت روز افزون آن جناب را از ایزدمنان آرزومندم.

پیشگفتار

در کار تحقیقاتی این اثر اثرات جانمایی یونهای مغناطیسی ساماریوم، نیوبیوم و ایربیوم به جای ایتربیم با اکسید مس معمولی و جایگزینی این عناصر با نانو اکسید مس به جای اکسید مس معمولی بر روی نمونه‌های ابررسانایی $Y_{1-x}Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ ، $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ ، $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ و $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با مقادیر آرایش ۰/۰۵ و ۰/۰۲، $x = ۰/۰۰$ ، $۰/۰۱$ مورد بررسی قرار گرفته است. نمونه‌های ابررسانا به روش معمولی واکنش حالت جامد تهیه شدند. بررسی‌ها شامل مطالعات الگوهای پراش اشعه X ، خواص الکتریکی نمونه‌ها، ساختار بلوری، خط برگشت ناپذیر، چگالی جریان بحرانی، نیروی میخکوبی شار و SEM مورد بررسی قرار گرفت. همچنین مغناطیس شدگی نمونه‌ها به صورت تابعی از دما (M-T) و حلقه‌های هیستریزس (M-H) را در دمای ۱۰-۶۰ درجه کلوین اندازه‌گیری کردیم. نتایج حاصل از الگوهای پراش اشعه X موید جانمایی کامل یون مغناطیسی ساماریوم، نیوبیوم و ایربیوم در ساختار ترکیب $YBCO$ با اکسید مس و نانو اکسید مس است. محاسبات مقاومت الکتریکی و مشتق دمایی نمونه‌ها نشان می‌دهد که با جایگزینی نانو اکسید مس به جای اکسید مس معمولی دمای بحرانی نمونه‌ها در ساماریوم، نیوبیوم با درصد وزنی $x = ۰/۰۱$ و ایربیوم با درصد وزنی $x = ۰/۰۵$ از نمونه خالص بالاتر می‌شود. همچنین در نمونه‌های ساماریوم و ایربیوم با درصد وزنی $x = ۰/۰۵$ گذارهای ابررسانایی دو فازی می‌افتد. در تمام نمونه‌ها، توزیع دانه‌ها همگن هستند.

مقدمه

ابرسانا به معنی فوق‌رسانا می‌باشد و در واقع این واژه در مورد رسانایی فوق‌العاده بالا به کار می‌رود و اجسامی که دارای این خاصیت باشند، اجسام ابررسانا نامیده می‌شوند. ابررسانایی پدیده‌ای است که در بعضی از مواد در دماهای پایین اتفاق می‌افتد. در این حالت مقاومت الکتریکی در این مواد به صفر می‌رسد. مقاومت الکتریکی رساناهای فلزی معمولی، مثل مس و نقره، با کاهش دما کم می‌شود، با این حال در اثر وجود ناخالصی در این رساناها، حتی در دمای صفر مطلق نیز، مقاومت الکتریکی آنها صفر نخواهد بود. اما مقاومت الکتریکی یک ابررسانا، با کاهش دمای آن به زیر دمای مشخصی، که دمای بحرانی (T_c) نامیده می‌شود، به صفر خواهد رسید. خاصیت ابررسانایی در مواد مختلف، شامل عناصر ساده همانند آلومینیوم و قلع، آلیاژهای فلزی مختلف و بعضی از نیمه رساناها که به آنها ناخالصی زیادی افزوده شده است، رخ می‌دهد. لیکن این خاصیت در فلزات نجیب، مثل طلا و نقره، و در فلزات فرومغناطیسی به ندرت اتفاق می‌افتد و یا در دماهای فوق‌العاده پایین رخ می‌دهد. بعضی از خواص فیزیکی مواد ابررسانا با یکدیگر متفاوت است از جمله‌ی این خواص، ظرفیت گرمایی و دمای بحرانی است. از طرفی خواص دیگری نیز وجود دارد که مستقل از نوع ماده‌ی به کار رفته می‌باشد. برای مثال همه‌ی ابررساناها در غیاب میدان مغناطیسی، دقیقاً دارای مقاومت الکتریکی صفر هستند. ابررساناها در حالت کلی به دو دسته ابررساناهای دمای پایین (نوع I) و ابررساناهای دمای بالا (نوع II) تقسیم بندی می‌شوند. ابررساناهای نوع I را که دمای بحرانی پایین (کمتر از ۱۰ درجه کلوین) دارند، موادی هستند که جنس آنها از فلزاتی از قبیل آلومینیوم، ایندیم،... می‌باشد. ابررساناهای نوع II دارای دمای بحرانی بالا می‌باشد. ابررساناهای دمای پایین امروزه در ساخت آهنرباهای ویژه، طیف‌سنجیهای رزونانسی هسته، رزونانس مغناطیسی برای مقاصد تشخیص طبی، شتاب دهنده ذرات، ترنهای سریع مغناطیسی و انواع ابزارهای رسانایی الکترونیکی بکار می‌روند. از دیگر

کاربردهای آنها می توان به دستگاه‌های عکسبرداری تشدید مغناطیسی هسته و قطارهای جدیدی که توسط نیروهای مغناطیسی در هوا معلق هستند و با سرعت بالای ۴۰۰ کیلومتر بر ساعت حرکت می کنند، اشاره کرد. اما برای اینکه ابرساناهای دمای بالا در کاربردهای میدان مغناطیسی در دمای بالا رقابت کنند هنوز زمان لازم دارد، علت این امر به دشواری تولید انبوه با کیفیت بالای این نوع از ابرساناهای مربوط می شود. اگر چه در حال حاضر، بازار ابرساناهای دمای بالا رونق کمی دارد، گمان می رود که در خلال دو دهه آینده کاربرد این نوع از ابرساناها فراگیر و پر رونق می شود. در بین ابرساناهای دمای بالا، ابرساناهای پایه ایتیریم با توجه به دمای بالای گذارشان جایگاه ویژه ای دارند. روشهای مختلفی برای ساخت ابرساناهای دمای بالا وجود دارد. روش حالت جامد یکی از پر کاربردترین روش، در ساخت اینگونه از ابرساناها می باشد. در این پژوهش طراحی مغناطیسی و الکتریکی ابرساناهای مورد تحقیق با اندازه گیریهای مختلف مورد مطالعه قرار گرفته است.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲۷	۱. فصل اول : مقدمه ای بر پدیده ابرسانایی
۲۷	۱-۱. مقدمه
۳۰	۲-۱. مقاومت الکتریکی صفر
۳۲	۳-۱. میدان بحرانی
۳۲	۴-۱. دمای بحرانی
۳۴	۵-۱. جریان بحرانی
۳۵	۶-۱. رفتار مغناطیسی یک ابرسانا
۳۷	۷-۱. ابرساناهای نوع I و II
۴۱	۸-۱. کوانتش شار
۴۱	۱-۸-۱. تابع موج حالت ابرسانایی
۴۲	۲-۸-۱. کوانتش شار در یک حلقه ابرسانا
۴۵	۹-۱. ترمودینامیک ابرسانایی
۴۹	۲. فصل دوم : نظریه های ابرسانایی
۴۹	۱-۲. مقدمه
۴۹	۲-۲. نظریه لاندون
۵۳	۳-۲. نظریه BCS (اندرکنش الکترون با شبکه)
۵۵	۴-۲. نظریه گینزبرگ- لاندوا
۵۶	۱-۴-۲. گذارهای فاز مرتبه دوم (نظریه لاندوا)

۵۷	۲-۴-۲. معادلات گینزبرگ-لاندوا.....
۵۸	۲-۴-۳. نتایج معادلات گینزبرگ-لاندوا.....
۶۱	۲-۵. فرمولبندی ابررساناهای نوع I و II .....
۶۴	۲-۶. گردابه منزوی .....
۶۸	۲-۷. اثر جوزفسون .....
۶۸	۲-۷-۱. تونل زنی در ساختار NIN: فلز-عایق-فلز .....
۶۹	۲-۷-۲. تونل زنی در ساختار NIS: فلز معمولی- عایق- ابررسانا.....
۷۰	۲-۷-۳. تونل زنی در ساختار SIS: ابررسانا- عایق- ابررسانا .....
۷۵	۲-۸. رفتار مغناطیسی ابررساناهای نوع I و II.....
۷۵	۲-۸-۱. حالت میانی در ابررساناهای نوع I .....
۷۷	۲-۸-۲. حالت مخلوط در ابررساناهای نوع II .....
۸۴	۲-۹. گردابیها و میخکوبشدگی شار در ابررساناهای نوع II .....
۸۴	۲-۹-۱. حالت گردابی و میدانهای بحرانی .....
۸۶	۲-۹-۲. جریان خزش و جریان شار .....
۸۶	۲-۹-۳. میخکوبی شار (Fp).....
۸۷	۲-۹-۴. مراکز میخکوبی.....
	۳. فصل سوم : ساختارهای ابررساناهای دما بالای بالک وسیستمهای آنالیز و اندازه گیری .....
۹۱	۳-۱. مقدمه .....
۹۱	۳-۲. ساختار کریستالی ابررساناهای دمای بالا .....
۹۳	۳-۳. ساختار لایه‌های و ناهمسانگردی .....

۹۶	۴-۳. معرفی و نامگذاری ترکیب YBCO .....
۹۸	۵-۳. ساختار پروسکیت .....
۹۹	۱-۵-۳. ساختار تتراگونال کریستال $YBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ .....
۱۰۳	۲-۵-۳. ساختار اورتورمبیک .....
۱۰۶	۶-۳. پراش پرتو X (XRD) .....
۱۱۰	۷-۳. ساختار برخی از ابزار ابررسانایی .....
۱۱۲	۸-۳. نحوه ی اندازه گیری مقاومت الکتریکی ابررساناهای دمای بالا .....
۱۲۱	۴. فصل چهارم : روشهای ساخت ابررساناهای کپه ای پایه ایتیریم .....
۱۲۱	۱-۴. مقدمه .....
۱۲۲	۲-۴. روش ساخت ابررساناهای دمای بالای سرامیکی .....
۱۲۵	۱-۲-۴. ساخت نمونه های YBCO به روش واکنش حالت جامد .....
۱۲۷	۲-۲-۴. روش محلول شیمیایی .....
۱۲۷	۳-۲-۴. روش هم روسوبی .....
۱۲۸	۴-۲-۴. روش خشک شدن سرد .....
۱۲۹	۵-۲-۴. روش خشک سل-ژل .....
۱۲۹	۶-۲-۴. روش ذوب .....
۱۳۰	۳-۴. ابررساناهای خانواده پایه ایتیریم .....
۱۳۰	۴-۴. ساخت نمونه های با پایه ایتیریم به روش حالت جامد .....
۱۳۲	۱-۴-۴. توزین ومخلوط شیمیایی پودرهای اولیه .....
۱۳۴	۲-۴-۴. مرحله تکلیس یا آهکی شدن: .....
۱۳۵	۳-۴-۴. مرحله کلوخه سازی .....
۱۳۹	۵. فصل پنجم : نتیجه گیری و بحث .....

۱-۵	مقدمه	۱۳۹
۲-۵	مروری بر کارهای قبلی محققین در ابررساناهای پایه ایتریم	۱۴۰
۳-۵	نتایج اندازه گیری طیف XRD	۱۴۱
۴-۵	نتایج اندازه گیری مقاومت الکتریکی نمونه ها	۱۷۰
۵-۵	نتایج اندازه گیری تغییرات مغناطیدگی و چگالی جریان بحرانی و نیروی میخکوبی	
	شار	۱۸۹
۶-۵	نتایج SEM	۲۳۴
۷-۵	جمع بندی نتایج	۲۴۴
	منابع و مراجع	۲۴۹
	پیوست ها	۲۵۵
	پیوست (۱)	۲۵۵
	پیوست (۲)	۲۶۳
	پیوست (۳)	۲۶۵

فهرست جدول ها

صفحه

عنوان

- جدول ۴-۱ : جرم مولی ترکیبات $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۳۳
- جدول ۴-۲ : مقادیر ترکیبات مورد نیاز برای ساخت قرص ۱۰ گرمی از ترکیب اسمی $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۳۳
- جدول ۴-۳ : مقادیر ترکیبات مورد نیاز برای ساخت قرص ۱۰ گرمی از ترکیب اسمی $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۳۳
- جدول ۴-۴ : مقادیر ترکیبات مورد نیاز برای ساخت قرص ۱۰ گرمی از ترکیب اسمی $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۳۴
- جدول ۵-۱ : نتایج حاصله برای پارامترهای شبکه، حاملهای بار، اکسیژن نمونه ها، میزان اورتورومبیکی نمونه ها با جایگزینی ساماریوم به جای ایتیریم با اکسیدمس ۱۴۸
- جدول ۵-۲ : نتایج حاصله برای پارامترهای شبکه، حاملهای بار، اکسیژن نمونه ها، میزان اورتورومبیکی نمونه ها با جایگزینی ساماریوم به جای ایتیریم با اکسیدمس ۱۴۸
- جدول ۵-۳ : نتایج حاصله برای پارامترهای شبکه، حاملهای بار، اکسیژن نمونه ها، میزان اورتورومبیکی نمونه ها با جایگزینی نیوبیوم به جای ایتیریم با اکسیدمس ۱۴۹
- جدول ۵-۴ : نتایج حاصله برای پارامترهای شبکه، حاملهای بار، اکسیژن نمونه ها، میزان اورتورومبیکی نمونه ها با جایگزینی نیوبیوم به جای ایتیریم بانانو اکسیدمس ۱۴۹
- جدول ۵-۵ : نتایج حاصله برای پارامترهای شبکه، حاملهای بار، اکسیژن نمونه ها، میزان اورتورومبیکی نمونه ها با جایگزینی ایربیوم به جای ایتیریم با اکسیدمس ۱۵۰
- جدول ۵-۶ : نتایج حاصله برای پارامترهای شبکه، حاملهای بار، اکسیژن نمونه ها، میزان اورتورومبیکی نمونه ها با جایگزینی ایربیوم به جای ایتیریم بانانو اکسیدمس ۱۵۰

جدول ۷-۵: نتایج حاصله از مکان اصلی ۵۲ مربوط به پیک های اصلی، در صد شدت پیک ها و مقادیر hkl ۱۵۱

جدول ۸-۵: نتایج حاصله برای دمای بحرانی، پهنای گذار، و اندازه دانه ها با جایگزینی ساماریوم به جای ایتیریم با اکسید مس معمولی ۱۸۷

جدول ۹-۵: نتایج حاصله برای دمای بحرانی، پهنای گذار، و اندازه دانه ها با جایگزینی ساماریوم به جای ایتیریم با نانو اکسید مس ۱۸۷

جدول ۱۰-۵: نتایج حاصله برای دمای بحرانی، پهنای گذار، و اندازه دانه ها با جایگزینی نیوبیوم به جای ایتیریم با اکسید مس معمولی ۱۸۸

جدول ۱۱-۵: نتایج حاصله برای دمای بحرانی، پهنای گذار، و اندازه دانه ها با جایگزینی نیوبیوم به جای ایتیریم با نانو اکسید مس ۱۸۸

جدول ۱۲-۵: نتایج حاصله برای دمای بحرانی، پهنای گذار، و اندازه دانه ها با جایگزینی ایربیوم به جای ایتیریم با نانو اکسید مس ۱۸۹

جدول ۱۳-۵: نتایج حاصله برای دمای بحرانی، پهنای گذار، و اندازه دانه ها با جایگزینی ایربیوم به جای ایتیریم با نانو اکسید مس ۱۸۹

جدول ۱۴-۵: نتایج حاصله برای ماکزیمم دمای برگشت ناپذیر، چگالی جریان بحرانی و نیروی پینینگ برای عناصر با اکسید مس ۲۳۳

جدول ۱۵-۵: نتایج حاصله برای ماکزیمم دمای برگشت ناپذیر، چگالی جریان بحرانی و نیروی پینینگ برای عناصر با جایگزینی نانو اکسید مس ۲۳۴

فهرست اشکال

صفحه

عنوان

- شکل ۱-۱ : مقاومت الکتریکی جیوه برحسب دما ۳۰
- شکل ۲-۱ : منحنی آستانه میدان بحرانی برحسب دما برای چند ابررساناهای متعارف
..... ۳۳
- شکل ۳-۱ : گذار به حالت ابررسانایی برای فلز قلع ۳۳
- شکل ۴-۱ : دفع شار مغناطیسی در رسانای کامل (a,b) و ابررسانا (c,d) ۳۶
- شکل ۵-۱ : یک مغناطیس استوانه‌ای روی یک قطعه ابررسانا که توسط نیتروژن خنک
شده شناور است ۳۷
- شکل ۶-۱ : تغییرات مغناطش برحسب میدان اعمال شده در ابررساناهای نوع I ۳۸
- شکل ۷-۱ : میدان های بحرانی بالا و پایین برای ابررسانای نوع II ۳۹
- شکل ۸-۱ : تغییرات شار مغناطش بر حسب میدان اعمال شده در ابررساناهای نوع II
..... ۴۰
- شکل ۹-۱ : سطح بحرانی در فضای سه بعدی از دما، میدان مغناطیسی و جریان در
ابررساناهای نوع II ۴۱
- شکل ۱۰-۱ : شار مغناطیسی در یک حلقه ابررسانا ۴۴
- شکل ۱-۲ : نفوذ میدان به صورت نمایی به داخل ابررسانا ۵۲
- شکل ۲-۲ : تغییرات انرژی آزاد هلمولتز برای دو دمای مختلف: $T < T_{CM}, T > T_{CM}$ ۵۷
- شکل ۳-۲ : دفع یک میدان مغناطیسی ضعیف خارجی از داخل ابررسانای نوع I ۶۲
- شکل ۴-۲ : سطح مقطع یک گردابه منزوی در ابررسانای نوع II ۶۶

شکل ۲-۵ : الف- ترازهای فرمی قبل از اعمال پتانسیل ب- ترازهای فرمی بعد از اعمال پتانسیل	۶۸
شکل ۲-۶ : دیاگرام ترازهای انرژی در NIS	۶۹
شکل ۲-۷ : دیاگرام ترازهای انرژی در SIS	۷۰
شکل ۲-۸ : همزیستی نواحی نرمال و ابررسانا در یک استوانه ابررسانای نوع I	۷۷
شکل ۲-۹ : نمایی شماتیک از گرد شارها و نواحی استوانه ای نرمال	۷۹
شکل ۲-۱۰ : حالت آمیخته (فاز شابیکوف) ابررساناهای نوع II	۷۹
شکل ۲-۱۱ : (الف) تغییرات میدان میانگین I (ب) تغییرات مغناطیسی ابررسانای نوع II	۸۰
شکل ۲-۱۲ : (الف) شبکه مغزیها و گردشاره های مربوطه (ب) تغییرات چگالی ابرالکترونها با فاصله (پ) تغییرات چگالی شار	۸۲
شکل ۲-۱۳ : (الف) منحنی مغناطش در مقابل میدان نشانگر شار اکسیدها می باشد (که به نمونه در میدان H_{C1} و گردابیهای همپوشانی در میدان H_{C2} نفوذ می کنند). (ب) فلوکسیدهایی که هسته عادی را نشان می دهند و دارای ابرجریان در حال گردش هستند	۸۵
شکل ۲-۱۴ : نمایی از مراکز میخکوبی مصنوعی 1D ، 2D و 3D	۸۸
شکل ۲-۱۵ : نمودار فاز ابررسانای نوع II خط برگشت ناپذیر واقع در داخل را نشان می دهد	۸۹
شکل ۳-۱ : صفحات CuO_2 برای ابررساناهای کوپرات La_2CuO_4	۹۲
شکل ۳-۲ : ساختارهای بلوری پروسکیت	۹۷
شکل ۳-۳ : ساختار لایه‌های AX_3	۹۹
شکل ۳-۴ : مقایسه شکلهای (الف) تتراگونال و (ب) ارتورمبیک ترکیب $YBa_2Cu_3O_{7-\delta}$	۱۰۰
شکل ۳-۵ : طرح نمایی از لایه‌های $YBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ به همراه نمایش فاصله بین لایه‌ها	۱۰۱

- شکل ۳-۶: ردیفی از هرم، صفحات مربعی و معکوسه‌های آنها در ماده $YBa_2Cu_3O_7$ ۱۰۳
- شکل ۳-۷: (a) شماتیکی از پراش اشعه ایکس (b) تداخل امواج فرودی و بازتابی از بلور ۱۰۷
- شکل ۳-۸: نمایی از میکروسکوپ الکترونی روبشی ۱۱۲
- شکل ۳-۹: نمایی از نمونه مکعبی بریده شده برای اندازه‌گیری مقاومت الکتریکی ۱۱۴
- شکل ۳-۱۰: آرایش ۲ و ۴ میلپهای برای اندازه‌گیری مقاومت الکتریکی ۱۱۴
- شکل ۳-۱۱: دیاگرام نمونه ابررسانای مورد مطالعه ۱۱۸
- شکل ۴-۱: منحنی تغییرات دمای در مرحله تکلیس و کلوخه‌سازی ۱۳۶
- شکل ۵-۱: طیف پراش ایکس نمونه ایبکو با اکسید مس معمولی با فرمول $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۵۲
- شکل ۵-۲: طیف پراش ایکس نمونه ایبکو با نانو اکسید مس با فرمول $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۵۳
- شکل ۵-۳: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ساماریوم به جای ایتیریم با درصد وزنی ۰/۰۱ با فرمول $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۵۴
- شکل ۵-۴: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ساماریوم به جای ایتیریم با درصد وزنی ۰/۰۲ با فرمول $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۵۵
- شکل ۵-۵: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ساماریوم به جای ایتیریم با درصد وزنی ۰/۰۵ با فرمول $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۵۵
- شکل ۵-۶: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ساماریوم به جای ایتیریم با درصد وزنی ۰/۰۱ با فرمول $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۵۷
- شکل ۵-۷: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ساماریوم به جای ایتیریم با درصد وزنی ۰/۰۲ با فرمول $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۵۷
- شکل ۵-۸: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ساماریوم به جای ایتیریم با درصد وزنی ۰/۰۵ با فرمول $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۵۸

شکل ۵-۹: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده نیوبیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۱ با فرمول $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۵۹

شکل ۵-۱۰: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده نیوبیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۲ با فرمول $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۶۰

شکل ۵-۱۱: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده نیوبیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۵ با فرمول $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۶۰

شکل ۵-۱۲: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده نیوبیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۱ با فرمول $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۶۲

شکل ۵-۱۳: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده نیوبیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۲ با فرمول $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۶۲

شکل ۵-۱۴: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده نیوبیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۵ با فرمول $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۶۳

شکل ۵-۱۵: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ایربیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۱ با فرمول $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۶۴

شکل ۵-۱۶: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ایربیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۲ با فرمول $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۶۵

شکل ۵-۱۷: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ایربیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۵ با فرمول $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۶۵

شکل ۵-۱۸: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ایربیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۱ با فرمول $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۶۷

شکل ۵-۱۹: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ایربیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۲ با فرمول $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۶۷

شکل ۵-۲۰: طیف پراش ایکس نمونه یون جایگزین شده ایربیوم به جای ایتریم با درصد وزنی ۰/۰۵ با فرمول $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۶۸

شکل ۵-۲۱: نمودار $(\rho-T)$ برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۷۱

- شکل ۵-۲۲ : نمودار مشتق دمایی مقاومت برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ ۱۷۱
- شکل ۵-۲۳ : نمودار $(\rho-T)$ برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۷۳
- شکل ۵-۲۴ : نمودار مشتق دمایی مقاومت برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ برای نانو اکسید مس ۱۷۳
- شکل ۵-۲۵ : نمودار $(\rho-T)$ برای ترکیب $Y_1Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۷۶
- شکل ۵-۲۶ : نمودار مشتق دمایی مقاومت برای ترکیب $Y_1Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۷۷
- شکل ۵-۲۷ : نمودار $(\rho-T)$ برای ترکیب $Y_1Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس .. ۱۷۹
- شکل ۵-۲۸ : نمودار مشتق دمایی مقاومت برای ترکیب $Y_1Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۷۹
- شکل ۵-۲۹ : نمودار $(\rho-T)$ برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس .. ۱۸۰
- شکل ۵-۳۰ : نمودار مشتق دمایی مقاومت برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۸۱
- شکل ۵-۳۱ : نمودار $(\rho-T)$ برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۸۲
- شکل ۵-۳۲ : نمودار مشتق دما برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۸۲
- شکل ۵-۳۳ : نمودار $(\rho-T)$ برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۸۳
- شکل ۵-۳۴ : نمودار مشتق دمایی مقاومت برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۱۸۴
- شکل ۵-۳۵ : نمودار $(\rho-T)$ برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس .. ۱۸۵
- شکل ۵-۳۶ : نمودار مشتق دمایی مقاومت برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۱۸۵
- شکل ۵-۳۷ : مقایسه رفتار سرد شدن نمونه در میدان (FC) و درغیاب میدان (ZFC) بر روی یک ابررسانای نوع اول و رسانای کامل ۱۹۱

شکل ۵-۳۸ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان kG	۱۰
۱۹۲	
شکل ۵-۳۹ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان kG	۲۰
۱۹۳	
شکل ۵-۴۰ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان kG	۳۰
۱۹۳	
شکل ۵-۴۱ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان kG	۴۰
۱۹۴	
شکل ۵-۴۲ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان kG	۵۰
۱۹۴	
شکل ۵-۴۳ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان kG	۶۰
۱۹۵	
شکل ۵-۴۴ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان kG	۷۰
۱۹۵	
شکل ۵-۴۵ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان kG	۱۰
۱۹۶	
شکل ۵-۴۶ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان kG	۲۰
۱۹۷	
شکل ۵-۴۷ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان kG	۳۰
۱۹۷	
شکل ۵-۴۸ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان kG	۴۰
۱۹۸	
شکل ۵-۴۹ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان kG	۵۰
۱۹۸	

- شکل ۵-۵۰ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۶۰ kG ۱۹۹
- شکل ۵-۵۱ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۰۰
- شکل ۵-۵۲ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۲۰ kG ۲۰۰
- شکل ۵-۵۳ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۳۰ kG ۲۰۱
- شکل ۵-۵۴ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۴۰ kG ۲۰۱
- شکل ۵-۵۵ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۵۰ kG ۲۰۲
- شکل ۵-۵۶ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۶۰ kG ۲۰۲
- شکل ۵-۵۷ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۰۳
- شکل ۵-۵۸ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۲۰ kG ۲۰۴
- شکل ۵-۵۹ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۳۰ kG ۲۰۴
- شکل ۵-۶۰ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۴۰ kG ۲۰۵
- شکل ۵-۶۱ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۵۰ kG ۲۰۵

- شکل ۵-۶۲ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۶۰ kG ۲۰۶
- شکل ۵-۶۳ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۰۷
- شکل ۵-۶۴ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۲۰ kG ۲۰۷
- شکل ۵-۶۵ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۳۰ kG ۲۰۸
- شکل ۵-۶۶ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۴۰ kG ۲۰۸
- شکل ۵-۶۷ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۵۰ kG ۲۰۹
- شکل ۵-۶۸ : نمودار M-T برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۶۰ kG ۲۰۹
- شکل ۵-۶۹ : نمودار خط برگشت ناپذیر $T_{irr}(H)$ بر حسب میدان مغناطیس برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۲۱۱
- شکل ۵-۷۰ : نمودار $\ln(1-T_{irr}/T_c(0))$ بر حسب $\ln(H)$ برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۲۱۲
- شکل ۵-۷۱ : نمودار خط برگشت ناپذیر $T_{irr}(H)$ بر حسب میدان مغناطیس برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۲۱۳
- شکل ۵-۷۲ : نمودار $\ln(1-T_{irr}/T_c(0))$ بر حسب $\ln(H)$ برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۲۱۳
- شکل ۵-۷۳ : نمودار خط برگشت ناپذیر $T_{irr}(H)$ بر حسب میدان مغناطیس برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۲۱۴

- شکل ۵-۷۴ : نمودار خط برگشت ناپذیر $T_{irr} (H)$ بر حسب میدان مغناطیس برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۲۱۵
- شکل ۵-۷۵ : نمودار $\ln (1-T_{irr} / T_c (0))$ بر حسب $\ln (H)$ برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۲۱۶
- شکل ۵-۷۶ : نمودار خط برگشت ناپذیر $T_{irr} (H)$ بر حسب میدان مغناطیس برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۲۱۶
- شکل ۵-۷۷ : نمودار خط برگشت ناپذیر $T_{irr} (H)$ بر حسب میدان مغناطیس برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۲۱۷
- شکل ۵-۷۸ : نمودار $\ln (1-T_{irr} / T_c (0))$ بر حسب $\ln (H)$ برای ترکیب $Y_{1-x}Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۲۱۸
- شکل ۵-۷۹ : نمودار خط برگشت $T_{irr} (H)$ بر حسب میدان مغناطیس برای تمامی نمونه های اندازه گیری شده ناپذیر ۲۱۹
- شکل ۵-۸۰ : نمودار $\ln (1-T_{irr} / T_c (0))$ بر حسب $\ln (H)$ برای ترکیب تمامی نمونه های اندازه گیری شده ۲۱۹
- شکل ۵-۸۱ : نمودار M-H برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۱
- شکل ۵-۸۲ : نمودار M-H برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۱
- شکل ۵-۸۳ : نمودار M-H برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۲
- شکل ۵-۸۴ : نمودار M-H برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۲
- شکل ۵-۸۵ : نمودار M-H برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۳

- شکل ۵-۸۶ : نمودار M-H برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۳
- شکل ۵-۸۷ : نمودار J_c-H برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۵
- شکل ۵-۸۸ : نمودار J_c-H برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۵
- شکل ۵-۸۹ : نمودار J_c-H برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۶
- شکل ۵-۹۰ : نمودار J_c-H برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۶
- شکل ۵-۹۱ : نمودار J_c-H برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۷
- شکل ۵-۹۲ : نمودار J_c-H برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۷
- شکل ۵-۹۳ : نمودار F_p-H برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۲۹
- شکل ۵-۹۴ : نمودار F_p-H برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۳۰
- شکل ۵-۹۵ : نمودار F_p-H برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۳۰
- شکل ۵-۹۶ : نمودار F_p-H برای ترکیب $Y_{1-x}Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۳۱
- شکل ۵-۹۷ : نمودار F_p-H برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۳۱

- شکل ۵-۹۸ : نمودار Fp-H برای ترکیب $Y_{1-x}Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس در میدان ۱۰ kG ۲۳۲
- شکل ۵-۹۹ : تصاویر SEM برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۲۳۵
- شکل ۵-۱۰۰ : تصاویر SEM برای ترکیب $Y_1Ba_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ۲۳۶
- شکل ۵-۱۰۱ : تصاویر SEM برای ترکیب $Y_1Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۲۳۷
- شکل ۵-۱۰۲ : تصاویر SEM برای ترکیب $Y_1Sm_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس .. ۲۳۸
- شکل ۵-۱۰۳ : تصاویر SEM برای ترکیب $Y_1Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۲۴۰
- شکل ۵-۱۰۴ : تصاویر SEM برای ترکیب $Y_1Nb_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس .. ۲۴۱
- شکل ۵-۱۰۵ : تصاویر SEM برای ترکیب $Y_1Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با اکسید مس ۲۴۲
- شکل ۵-۱۰۶ : تصاویر SEM برای ترکیب $Y_1Er_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$ با نانو اکسید مس ... ۲۴۴